

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1737/2015
16.06.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Јасминке Станојевић и Биљане Драгојевић, чланова већа, у парници тужиоца В.К. из Н.С., чији је пуномоћник Ж.Н., адвокат из Н.С., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 668/15 од 14.04.2015. године, у седници одржаној 16.06.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 668/15 од 14.04.2015. године у ставу првом изреке у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете преко износа од 192.000,00 (стодеведесетдвехиљаде) динара и преиначена одлука о трошковима парничног поступка тако што се у том делу жалба тужене **ОДБИЈА** и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду П 4510/14 од 20.01.2015. године и у ставу другом изреке, тако што се **ОДБИЈА** захтев тужене да се обавезе тужилац да јој накнади трошкове жалбеног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 4510/14 од 20.01.2015. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете по основу душевних болова због повреде слободе и права личности исплати 384.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 20.01.2015. године до исплате. Ставом другим изреке преко досуђеног износа тужбени захтев је одбијен. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 46.960,00 динара са законском затезном каматом почев од 20.01.2015. године до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 668/15 од 14.04.2015. године, ставом првим изреке, жалба тужиоца је одбијена, а жалба тужене делимично усвојена и преиначена првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете по основу душевних болова због повреде слободе и права личности преко износа од 192.000,00 динара са законском затезном каматом од 20.01.2015. године до исплате и тужиоцу снижени

досуђени износ парничних трошкова са 46.960,00 динара на 39.280,00 динара, док је у преосталом делу првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је решењем истражног судије Вишег суда у Сремској Митровици Ки 229/10 од 16.10.2010. године одређен притвор који се има рачунати од 13.10.2010. године због постојања основане сумње да је извршио кривично дело насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу из члана 344а став 2. у вези става 1. КЗ РС. Притвор је трајао до 15.12.2010. године када је укинут решењем Апелационог суда у Новом Саду Кж 2887/10 од 15.12.2010. године. Кривични поступак који је покренут против тужиоца је окончан правноснажним одбијањем оптужног предлога 04.02.2014. године. Током боравка у притвору тужилац се налазио у Одељењу за извршење мера притвора Казнено-поправног завода у Сремској Митровици. Био је смештен у ћелији површине 10 квм са једним прозором у којој је боравило шесторо притвореника. Ћелија је поседовала санитарни чвор, импровизовани туш и лавабо, топле воде је било у периоду од 17 до 17,15 часова. Услови за боравак нису били хигијенски. Обезбеђена су била три obroка при чему је ручак поручивао из ресторана. Током притвора трпео је физички и психички притисак окружења. Једном недељно мајка му је долазила у посету.

Тужилац је рођен ... године. Живи са мајком у Н.С.. У време притварања био је у емотивној вези. Апсолвент је Техничког факултета у Н.С. почев од ... године. Формално није запослен иако се од 2006. године бави услужно програмирањем од чега остварује приходе. У новембру 2010. године имао је пријављену одбрану дипломског рада на факултету до које није дошло због притварања. Дипломирао је ... године. По изласку из притвора био је емотивно испражњен, разочаран, прекинуо је емотивну везу, а због психичког стања обратио се специјалисти психологу кога је посеђивао наредних годину – годину и по дана, што му је помогло да успостави поремећену психичку и емотивну равнотежу. Почев од 2012. године је у емотивној вези.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су тужиоцу који је у притвору провео 64 дана несумњиво повређени част и достојанство, право на слободу, слобода кретања, слободан развој личности, право на образовање и рад, физички и психички интегритет јер се против њега никада није водио ни један поступак, није осуђиван, да због боравка у притвору није могао приступити одбрани дипломског рада у заказаном термину као и да је у време притварања био радно активан, да је јавност упозната са његовим

притварањем што је све оставило последице у психичкој, емотивној и социјалној сфери тужиоцевог живота. Због тога је, делимично усвојио тужбени захтев тужиоца и на име накнаде штете по основу душевних болова због повреде слободе и права личности тужиоцу досудио 384.000,00 динара. Преко досуђеног износа захтев тужиоца је одбијен.

Другостепени суд је закључио да боравак тужиоца у притвору није утицао на измену мишљења најближег окружења о тужиоцу, да је тужилац данас у емотивној вези као што је био и у периоду пре притварања, да нису изнети докази да му је услед боравка у притвору нарушен физички интегритет, нити је лишен могућности да развија своју личност, те да је висина накнаде одмерена првостепеном пресудом превисока, због чега је преиначио и тужиоцу досудио 192.000,00 динара.

Основано се у ревизији указује да је приликом одмеравања висине накнаде штете другостепени суд погрешно применио материјално право.

Закоником о кривичном поступку ("Службени гласник РС" 58/04... 76/10) одредбом члана 560. став 1. тачка 1. прописано је да право на накнаду штете припада лицу које је било у притвору а није дошло до покретања кривичног поступка или је поступак обустављен правноснажним решењем или је правноснажном пресудом ослобођено од оптужбе или је оптужба одбијена. С обзиром да је тужилац био у притвору и да је кривични поступак окончан правоснажним одбијањем оптужног предлога, тужена је одговорна за нематеријалну штету коју је тужилац трпео због неоснованог лишења слободе.

За одмеравање висине правичне новчане накнаде због повреде слободе, а с тим у вези због повреде части и угледа, значајне су све околности случаја из члана 200. ЗОО, а релевантни критеријуми могу бити: време проведено у притвору или затвору; трајање и услови притвора; понашање затворског особља; наношење вербалних и реалних увреда и евентуално постојање тортуре; боравак у притвору који теже пада због пасивности – одсуства радног ангажовања; појава медицинских, социолошких, психолошких, педолошких и других испитивања осуђених лица која изазивају непријатности; врста кривичног дела која је била предмет истраге, оптужбе или неоправдане осуде и друге околности везане за ток истражног и кривичног поступка (натписи у штампи, радију и телевизији, опште интересовање јавности о суђењу); да ли је оштећени претходно користио средства рехабилитације и да ли је захтевао објављивање пресуде или саопштења после неоправдане осуде; животно доба лица које је неосновано лишено слободе; породично стање; образовање и занимање; друштвена активност, ранији непорочни живот, осуђиваност, смањени изгледи за напредовање у служби; ограничење у обављању политичких и друштвених функција, омаловажавање и неприхватање у месту пребивалишта и радној средини, извињење, објава одговора и друго.

Имајући у виду све околности конкретног случаја, године живота тужиоца (рођен ... године), да се против њега до сада никада није водио ни један поступак, да није раније био осуђиван, да због боравка у притвору није могао приступити одбрани дипломског рада у заказаном термину, да је јавност упозната са његовим

притварањем, да су услови боравка у притвору били нехигијенски (био је смештен у ћелији површине 10 квм са једним прозором у којој је боравило шесторо притвореника), да је трпео физички и психички притисак окружења, износ који је тужиоцу првостепеном пресудом досуђен на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе представља, и по оцени Врховног касационог суда, правичну накнаду у смислу члана 200. ЗОО.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа
судија
Љубица Милутиновић,с.р.**